

विधानसभा आश्वासन समिती

(२०१५-२०१६)

(तेरावी महाराष्ट्र विधानसभा)

सातवा अहवाल

(सन २००६ चे पहिले (अर्थसंकल्पीय) अधिवेशन ते २०१४ च्या पहिल्या (अर्थसंकल्पीय) अधिवेशनातील उर्वरित प्रलंबित आश्वासनांसंबंधीचा अहवाल)
(दिनांक ११ ऑगस्ट, २०१७ रोजी विधानसभेस सादर करण्यात आला)

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय
विधान भवन, मुंबई
२०१७

महाराष्ट्र विधानसभा

आश्वासन समिती

(२०१५-२०१६)

(तेरावी महाराष्ट्र विधानसभा)

सातवा अहवाल

(सन २००६ चे पहिले (अर्थसंकल्पीय) अधिवेशन ते २०१४ च्या पहिल्या (अर्थसंकल्पीय) अधिवेशनातील उर्वरित प्रलंबित आश्वासनांसंबंधीचा अहवाल)

विधानसभा आश्वासन समिती

(२०१५-२०१६)

समिती प्रमुख

(१) श्री. गुलाबराव पाटील, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

सदस्य

- (२) श्री. मधुकरराव चव्हाण, वि.स.स.
(३) श्री. गोवर्धन शर्मा, वि.स.स.
(४) श्री. धनंजय ऊर्फ सुधीर गाडगीळ, वि.स.स.
(५) प्रा. मेधा कुलकर्णी, वि.स.स.
(६) श्री. लक्ष्मण पवार, वि.स.स.
(७) श्री. विलासराव जगताप, वि.स.स.
(८) श्री. रणधीर सावरकर, वि.स.स.
(९) श्री. समीर मेघे, वि.स.स.
(१०) श्री. जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स.
(११) श्री. संजय शिरसाट, वि.स.स.
(१२) श्री. प्रकाश आबिटकर, वि.स.स.
(१३) श्री. रणजित कांबळे, वि.स.स.
(१४) श्री. डी.पी.सावंत, वि.स.स.
(१५) श्री. भास्कर जाधव, वि.स.स.
(१६) श्री. राणाजगजितसिंह पाटील, वि.स.स.
(१७) श्री. अवधूत तटकरे, वि.स.स.
(१८) श्री. गणपतराव देशमुख, वि.स.स.
(१९) श्री. विलास तरे, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय :

- (१) डॉ. अनंत कळसे, प्रधान सचिव.
(२) श्री. विलास आठवले, उप सचिव.
(३) श्री. राजेश तारवी, उप सचिव.
(४) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव.
(५) श्री. संजय कांबळे, अवर सचिव(समिती).
(६) श्री. जगदीश टोपरे, कक्ष अधिकारी.

विधानसभा आश्वासन समिती

(२०१५-२०१६)

समिती प्रमुख

(१) डॉ.जयप्रकाश मुंदडा, वि.स.स.तथा कार्यकारी समिती प्रमुख

सदस्य

- (२) श्री. मधुकरराव चव्हाण, वि.स.स.
- (३) श्री. गोवर्धन शर्मा, वि.स.स.
- (४) श्री. धनंजय ऊर्फ सुधीर गाडगीळ, वि.स.स.
- (५) प्रा. मेधा कुलकर्णी, वि.स.स.
- (६) श्री. लक्ष्मण पवार, वि.स.स.
- (७) श्री. विलासराव जगताप, वि.स.स.
- (८) श्री. रणधीर सावरकर, वि.स.स.
- (९) श्री. समीर मेघे, वि.स.स.
- (१०) श्री. संजय शिरसाट, वि.स.स.
- (११) श्री. प्रकाश आंबटकर, वि.स.स.
- (१२) श्री. रणजित कांबळे, वि.स.स.
- (१३) श्री. डी.पी.सावंत, वि.स.स.
- (१४) श्री. भास्कर जाधव, वि.स.स.
- (१५) श्री. राणाजगजितसिंह पाटील, वि.स.स.
- (१६) श्री. अवधूत तटकरे, वि.स.स.
- (१७) श्री. गणपतराव देशमुख, वि.स.स.
- (१८) श्री. विलास तरे, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

- (१) डॉ.अनंत कळसे, प्रधान सचिव.
- (२) श्री. विलास आठवले, उप सचिव.
- (३) श्री. राजेश तारवी, उप सचिव.
- (४) श्रीमती सायली कांबळी, अवर सचिव.
- (५) श्रीमती नंदिनी सावंत, कक्ष अधिकारी.

अनुक्रमणिका

अनुक्रमांक (१)	विषय (२)	पृष्ठ क्रमांक (३)
	प्रस्तावना :	
१.	विधानसभा सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आलेल्या विवरणपत्रांची संख्या	१
२.	अभिप्राय व शिफारशी	३
	परिशिष्टे :	
	परिशिष्ट-एक - आश्वासनांवर विभागाने केलेल्या कार्यवाहीची माहिती	४अ
	परिशिष्ट-दोन - आश्वासनांसंदर्भातील शासन निर्णय/परिपत्रके	२३
	परिशिष्ट-तीन - आश्वासनांवरील कार्यवाहीचे नमुना विवरण	१२९
	परिशिष्ट-चार - समितीच्या बैठकांचे कार्यवृत्त	१३३

प्रस्तावना

मी, विधानसभा आश्वासन समितीचा समिती प्रमुख, समितीने अधिकार दिल्यावरून तिच्या वतीने समितीचा सातवा अहवाल सभागृहास सादर करीत आहे. सन २००६ चे पहिले ते सन २०१४ च्या पहिल्या अधिवेशनात विधानसभेत शासनातर्फे देण्यात आलेल्या आश्वासनांपैकी काही प्रलंबित आश्वासने व त्या आश्वासनांच्या पूर्ततेबाबत शासनाकडून करण्यात आलेली कार्यवाही यासंदर्भात विभागांकडून प्राप्त झालेल्या विवरणपत्रांची समितीने केलेली छाननी यासंबंधीचा समितीचा हा अहवाल आहे.

सन २००६ चे पहिले ते सन २०१४ च्या पहिल्या अधिवेशनाच्या कालावधीत शासनाकडून विधान सभागृहात देण्यात आलेल्या आश्वासनांपैकी काही प्रलंबित आश्वासनांच्यासंदर्भात आश्वासन समितीचा सदरहू सातवा अहवाल तयार करण्यात आला आहे.

आश्वासनांबाबत विभागाने केलेली कार्यवाही परिशिष्ट “एक” मध्ये देण्यात आली असून आश्वासनांसंदर्भातील शासन निर्णय/परिपत्रके परिशिष्ट “दोन” मध्ये देण्यात आले आहेत. तसेच आश्वासनांबाबतची माहिती सादर करण्याबाबतचे नमुना विवरणपत्र परिशिष्ट “तीन” मध्ये देण्यात आली आहे व समितीच्या बैठकांची संक्षिप्त माहिती परिशिष्ट “चार” मध्ये समाविष्ट करण्यात आली आहे.

समितीने सदरहू अहवालावर दिनांक ९ ऑगस्ट २०१७ रोजी झालेल्या बैठकीत विचार करून तो संमत केला.

विधान भवन,

मुंबई,

दिनांक : ९ ऑगस्ट २०१७.

कार्यकारी समिती प्रमुख,

विधानसभा आश्वासन समिती.

परिशिष्ट - एक
(आश्वासनांच्या पूर्तीबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही)

**सन २००६ चे पहिले (अर्थसंकल्पीय) ते २०१४ चे पहिले (अर्थसंकल्पीय) अधिवेशन या कालावधीत
सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आलेल्या विवरणपत्रांची संख्या**

अहवाल

सन २००६ चे पहिले (अर्थसंकल्पीय) ते २०१४ च्या पहिल्या (अर्थसंकल्पीय) अधिवेशनात शासनाने खालीलप्रमाणे आश्वासने दिली आहेत. सदरच्या आश्वासनांवर शासनाकडून करण्यात आलेल्या कार्यवाहीची विवरणपत्रे माननीय संसदीय कार्यमंत्र्यांनी त्यासमोर दर्शविलेल्या दिनांकास विधानसभा सभागृहाच्या पटलावर ठेवली.

**सन २००६ चे पहिले (अर्थसंकल्पीय) ते २०१४ चे पहिल्या (अर्थसंकल्पीय) अधिवेशनामध्ये देण्यात आलेल्या आश्वासनांवरील
कार्यवाहीबाबत पटलावर ठेवलेल्या विवरणपत्रांचे दिनांकनिहाय क्रमांक व संख्या**

अ. क्र.	अधिवेशन/वर्ष	आश्वासनांवरील कार्यवाहीची विवरणपत्रे पटलावर ठेवल्याचा दिनांक	आश्वासन क्रमांक	आश्वासन संख्या
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)
१	सन २००६ चे पहिले	१८ डिसेंबर २०१४	७८९	०१
२	सन २०११ चे पहिले	—”—	२८१, २८२, २८३	०३
३	सन २०१३ चे पहिले	—”—	२५, ४५, १६७	०३
४	सन २०१३ चे दुसरे	—”—	१२४, १६३, ३२२, (२४४, २४६ वगळले)	०५
५	सन २०१३ चे तिसरे	—”—	१६६, १६८, २६३, २६४, ३००, ३०८, ३१२, ३१३, ३१४, ३१६, ३८१.	११
६	सन २०१३ चे पहिले	२१ जुलै २०१५	३८४	०१
७	सन २०१३ चे दुसरे	—”—	६०, ३०९, ३१०, (२२० वगळले)	०४
८	सन २०१३ चे तिसरे	—”—	१७, २८१	०२
९	सन २०१४ चे पहिले	—”—	२९	०१
१०	सन २००८ चे तिसरे	१४ डिसेंबर २०१५	१३७२	०१
११	सन २०१० चे तिसरे	—”—	१३६	०१
१२	सन २०१२ चे दुसरे	—”—	३५०, ३५२	०२
१३	सन २०१२ चे तिसरे	—”—	२१२	०१
१४	सन २०१३ चे पहिले	—”—	१२४, ४९२	०२
१५	सन २०१३ चे दुसरे	—”—	२१२, ४२५, ४३७	०३
१६	सन २०१३ चे तिसरे	—”—	१८, १२६	०२
१७	सन २०१० चे पहिले	२८ मार्च २०१६	१२२१	०१

१८	सन २०११ चे पहिले	—”—	५४१	०१
१९	सन २०१३ चे दुसरे	—”—	३२	०१
२०	सन २०१३ चे तिसरे	—”—	१२९, १३१, १३२, २७२, २५८	०५
२१	सन २००६ चे पहिले	२६ जुलै २०१६	४४०	०१
२२	सन २००७ चे पहिले	—”—	(९ वगळले)	०१
२३	सन २००८ चे दुसरे	—”—	१०४५	०१
२४	सन २००८ चे तिसरे	—”—	१३२५	०१
२५	सन २०१२ चे पहिले	—”—	(११७ वगळले)	०१
२६	सन २०१३ चे तिसरे	—”—	२६८, २७०	०२
२७	सन २०१४ चे पहिले	—”—	४६, ४७	०२
२८	सन २०१३ चे पहिले	७ डिसेंबर २०१६	२५५	०१
२९	सन २०१३ चे दुसरे	—”—	२०४, (२१८ वगळले)	०२

पूर्तता होऊन मान्य केलेली आश्वासने

५७

वगळलेली प्रकरणे

०६

एकूण

६३

सर्वसाधारण अभिप्राय व शिफारशी

विधानसभा सभागृहात मा.सदस्यांद्वारा विविध संसदीय आयुधांद्वारे उपस्थित करण्यात आलेल्या बाबींवरील चर्चेला उत्तर देत असताना मा.मंत्री महोदयांकडून आश्वासने, अभिवचने दिली जातात. सभागृहात दिलेल्या सदर आश्वासनांची पूर्तता शासनाने ९० दिवसांच्या आत करणे आवश्यक आहे. तथापि, बहुतेक प्रकरणात आश्वासनांच्या पूर्ततेसाठी सदर विहित कालावधीपेक्षा जास्त कालावधी लागत असलेल्या बाबी समितीने आपल्या यापूर्वी सादर केलेल्या विविध अहवालांद्वारा वेळोवेळी शासनाच्या निदर्शनास आणून दिलेल्या असूनही त्यामध्ये शासनाकडून आश्वासनांची पूर्तता करण्यामध्ये फारशी सुधारणा झाल्याचे समितीला आढळून येत नाही. प्रलंबित आश्वासने विचारात घेता ज्या आश्वासनांमध्ये शासनस्तरावर कार्यवाही करणे, त्याची पूर्तता करणे सहज शक्य आहे. अशी आश्वासने देखील शासनाच्या संबंधित विभागाच्या अधिका-यांच्या उदासीनतेच्या धोरणामुळे विधानमंडळास सादर करण्यात कमालीचा विलंब होत आहे. ज्या आश्वासनांसंदर्भात विषय न्यायालयाच्या अधिकार कक्षेत आहेत अशा आश्वासनांसंदर्भात विलंब होत असल्यास ती बाब समजण्यासारखी आहे. तथापि, **जी आश्वासने शासनाच्या स्तरावर वेळीच निपटारा करणे शक्य असतात अशी आश्वासने वेळेत पाठविण्यामध्ये जी दिरंगाई शासनाकडून दाखविली जाते ती अक्षम्य आहे असे समितीचे मत आहे.** यासाठी समितीला संबंधित अधिका-यांवर जबाबदारी निश्चित करणे आवश्यक वाटते, कारण विलंबाने येणा-या आश्वासनांमुळे सदस्यांनी उपस्थित केलेल्या विविध संसदीय आयुधांवर मा.मंत्री महोदयांनी दिलेल्या अभिवचन अथवा आश्वासनांची वेळीच पूर्तता झाली नसेल तर सभागृहात जे सन्माननीय सदस्य राज्यातील सार्वजनिक हिताच्या दृष्टीने महत्त्वाचे असलेले विषय उपस्थित करतात, ज्या बाबींसंदर्भात शासनाच्या विविध योजनांच्या अंमलबजावणीबाबत उहापोह केला जातो त्यात सुधारणा अथवा आणखी काही बदल करण्याची मागणी विविध संसदीय आयुधांमार्फत सभागृहात केली जाते व अशी मागणी मा.मंत्री महोदयांच्या माध्यमातून आश्वासनांच्या रुपाने सभागृहात पूर्तता झाल्यानंतरच सदरच्या आश्वासनांवर विश्वास ठेवून संबंधित संसदीय आयुध तेवढ्यापुरते सभागृहात थांबविले जाते. याचा अर्थ असा आहे की, जे आश्वासन सभागृहात दिले जाते त्यावर शासनाने सर्वकष कार्यवाही करून त्याचा पूर्तता अहवाल सभागृहाच्या पटलावर ठेवणे अपेक्षित आहे. तद्वतच विधानसभेच्या या समितीकडे सदरच्या आश्वासनपूर्ततेचा परिपूर्ण अहवाल पाठविणे आवश्यक आहे. तथापि, अधिका-यांद्वारा या बाबींसंदर्भात अक्षम्य विलंब केला जात असल्यामुळे याची जबाबदारी संबंधित अधिका-यांवर निश्चित करून त्या संदर्भात शासनाने कडक धोरण आखून सभागृहात दिलेल्या आश्वासनाची पूर्तता ही कोणत्याही परिस्थितीमध्ये ९० दिवसांच्या आत होणे आवश्यक आहे. ज्या प्रकरणात न्यायालयीन अडथळे आहेत अथवा पूर्ततेबाबत काही अडचणी आहेत अशा बाबीदेखील शासनाने समितीच्या निदर्शनास आणून देणे आवश्यक आहे. म्हणून याबाबत शासनाने एक सर्वकष निर्णय घेऊन या आश्वासनांच्या पूर्ततेबाबत संबंधित विभागाचे उप सचिव तथा सह सचिव यांच्यावर जबाबदारी निश्चित करून आश्वासन पूर्ततेसंदर्भात जाणीवपूर्वक दिरंगाई झाल्यास अशा अधिका-यांविरुद्ध ठोस कारवाई करण्यासंदर्भात निर्णय घेण्यात यावा. तसेच दर तीन महिन्याला संबंधित विभागाच्या विभाग प्रमुखांनी म्हणजेच सचिव/ प्रधान सचिव यांनी त्यांच्या विभागाच्या संबंधित उप सचिव/ सह सचिव यांचे समवेत आश्वासनांच्या पूर्ततेबाबत आढावा बैठका घेऊन मा.मंत्री महोदयांनी सभागृहात दिलेल्या आश्वासने/ अभिवचने संदर्भात जी आश्वासने/ अभिवचने सहज पूर्ण करणे शक्य आहे, अशा बाबतीत त्वरेने निर्णय घेऊन त्याबाबतचे विवरणपत्र संसदीय कार्य विभागामार्फत सभागृहाला पाठविण्याची कार्यवाही तत्परतेने व त्वरेने करावी तसेच याबाबत केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीला एक महिन्यात पाठविण्यात यावी अशी समितीची शिफारस आहे.

मा.मंत्री महोदयांनी दिलेल्या आश्वासनावर केलेल्या कार्यवाहीची विवरणपत्रे सभागृहाच्या पटलावर विलंबाने ठेवणे ही एक मोठी समस्या आहे. यात संसदीय कार्य विभागाने संबंधित विभागाशी संपर्क ठेवून कोणत्याही परिस्थितीत सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात येणारी विवरणपत्रे विहित मुदतीत सभागृहासमोर ठेवणे आवश्यक आहे. सदरची विवरणपत्रे विलंबाने पटलावर ठेवल्यामुळे संबंधित आश्वासने उक्त संसदीय आयुधातील विषय कालबाह्य झाल्याने विचारात घेणे समितीला शक्य होत नाही. परिणामी समितीच्या कामकाजात व्यत्यय निर्माण होतो. या बाबीसंदर्भात देखील शासनाने कठोर निर्णय घेणे आवश्यक आहे.

संसदीय लोकशाही प्रक्रियेमध्ये सभागृहात देण्यात येणा-या आश्वासनांना अनन्य साधारण महत्त्व आहे. मा.सदस्यांनी सार्वजनिक हिताच्या दृष्टीने महत्त्वाच्या असलेल्या विषयांवर चर्चा उपस्थित करून संबंधित मंत्री महोदयांना त्यावर लगेच कार्यवाही करणे शक्य होत नसल्याने काही विषयांच्या बाबतीत आश्वासने दिली जातात. अशा आश्वासनांची पूर्तता सुदृढ संसदीय लोकशाहीसाठी अत्यंत आवश्यक आहे. कारण या आश्वासनांचा विविध योजनांच्या माध्यमातून जनतेवर प्रभाव पडत असतो आणि सदरच्या आश्वासनांची वेळीच पूर्तता झाल्यास जनतेमध्ये त्याचा सकारात्मक प्रतिसाद दिसून येतो. तथापि, वर्षानुवर्षे आश्वासनांची पूर्तता न झाल्यास जनतेचा शासन व्यवस्थेवरील विश्वास उडून जाण्याची शक्यता नाकारता येत नाही.

भारतीय संविधानात विधानमंडळाच्या दोन अधिवेशनामधील कालावधी हा सहा महिन्यांपेक्षा जास्त असू नये अशी तरतूद आहे. या तरतूदीस अनुसरून आपल्या राज्यातील राज्य विधानमंडळाची वर्षातून कमीत कमी तीन अधिवेशने होत असतात. ज्याला आपण उन्हाळी (अर्थसंकल्पीय), पावसाळी, आणि हिवाळी अधिवेशने असे संबोधतो. म्हणूनच सभागृहात देण्यात येणा-या प्रत्येक आश्वासनांच्या पूर्ततेचा कालावधी हा ९० दिवसांचा ठेवण्यात आलेला आहे. या कालावधीत मा.मंत्री महोदयांनी सभागृहात दिलेल्या आश्वासनांची/ अभिवचनांची पूर्तता ज्या अधिवेशनात दिली त्याच्या पुढच्या अधिवेशनात त्याची पूर्तता व्हावी हा उद्देश आहे. शासनाच्या विविध योजना राबविताना अशा आश्वासनांची पूर्तता करताना शासनाच्या संबंधित विभागास पुरेसा वेळ मिळावा ही या मागील भूमिका आहे. अशा परिस्थितीमध्ये शासनाच्या सर्व संबंधित अधिका-यांचे कर्तव्य असते की, सभागृहात मंत्री महोदयांनी आश्वासन दिल्यानंतर कोणत्याही परिस्थितीत आश्वासीत केलेले आश्वासन प्रस्तावित करून त्यानंतर निर्णय घेऊन त्यानंतर येणा-या लगतच्या अधिवेशनात आश्वासनांची पूर्ततेची विवरणपत्रे सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात येतात. विधानसभेच्या नियमानुसार आश्वासनांच्या पूर्ततेबाबत शासनास ९० दिवस इतक्या कालावधीची मर्यादा घालून दिलेली आहे. सदर मर्यादेचे उल्लंघन कोणत्याही परिस्थितीत होता कामा नये, यासाठी संबंधित अधिका-यांवर जबाबदारी निश्चित केल्यास बहुतांशी आश्वासनांची पूर्तता ही वेळेत किंबहुना वेळेच्या आधीदेखील होऊ शकते असे समितीचे ठाम मत आहे. सबब, आश्वासनांचे विवरणपत्र सभागृहाच्या पटलावर विहित कालावधीत ठेवण्यासाठी शासनाने कडक धोरण आखावे. आश्वासनांची पूर्तता जाणीवपूर्वक व हेतूपुरस्सरपणे विलंबाने करणा-या संबंधित विभागाच्या उप सचिव/ सहसचिव दर्जाच्या अधिका-यांवर जबाबदारी निश्चित करण्यात येऊन उक्त अधिका-यांनी त्यांच्या कार्यकाळात त्या संदर्भात नस्ती प्रस्तावित करून आश्वासन पूर्ततेचा पाठपुरावा करून व तसे शासनाच्या निदर्शनास आणून देण्यासंदर्भात जबाबदारी निश्चित करून त्यांचेविरुद्ध शिस्तभंगाची कार्यवाही करण्यासंदर्भात शासनाने सर्वकष निर्णय घेऊन या संदर्भात तातडीने परिपत्रक निर्गमित करावे व त्याबाबतचा अहवाल समितीला एक महिन्याच्या आत सादर करावा अशी समितीची शिफारस आहे.

आश्वासनांच्या पूर्ततेबाबत मंत्रालयीन विभागाकडून समितीपुढे ठेवण्यासाठी पाठविण्यात येणा-या विवरणपत्रात आश्वासनांचे विषय, मंत्री/ राज्यमंत्री महोदयांकडून सभागृहात देण्यात आलेली आश्वासने व करण्यात आलेल्या कार्यवाहीबाबतचा विभागाने केलेला उल्लेख यामध्ये ब-याच वेळेला विसंगती व तफावत आढळून येत असते. आश्वासनांचा विषय व त्याच्या पूर्ततेबाबतदेखील तफावत दिसून येत असते. याचाच अर्थ संबंधित अधिकारी हे वेळ मारून नेण्यासाठी समितीपुढे हलगर्जीपणाने आश्वासनांची पूर्तता करीत असतात. आश्वासनांची पूर्तता ही विषयाच्या अनुषंगाने सुसंगत व परिपूर्ण असणे आवश्यक आहे. समितीच्या बैठकीत पहिल्या वाचनाच्या वेळी विवरणपत्रात आढळून येणा-या त्रुटीबाबत समिती गांभीर्याने घेत असून यापुढील काळात समितीसमोर ठेवण्यात येणा-या आश्वासनांच्या पूर्ततेबाबतची विवरणपत्रे ही कोणत्याही परिस्थितीत मा.मंत्री महोदयांनी सभागृहात दिलेल्या आश्वासनांशी सुसंगत व आश्वासनांच्या कक्षेत असल्याबाबत खात्री करूनच समितीकडे परिस्त करावीत व या संदर्भात शासनाने सर्वकष परिपत्रक त्वरेने निर्गमित करून त्या संदर्भात तातडीने कार्यवाही करावी व याबाबत केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल समितीला एक महिन्यात सादर करावा अशी समितीची शिफारस आहे.